

Y Mewnlfriad yn ei ôl

Ddeng mlynedd yn ôl roedd pryder bod prisiau tai'n codi ac yn mynd allan o gyrraedd pobol leol. Heddiw, mae'n edrych yn debyg iawn ein bod ni mewn sefyllfa debyg.

Mae eiddo — tai a busnesau — fu ar werth am gyfnod hir flwyddyn a mwy yn ôl heb i neb ddangos diddordeb ynddyn nhw, bellach yn gwerthu o fewn wythnosau i gyrraedd y farchnad. Clywyd am un gwerthwr tai yn cael ymholiadau dros y ffôn yn holi a oedd ganddo eiddo ar werth yn Abersoch ac yn gorfod dweud nad oedd ganddo ddim ar ôl heb ei werthu. Clywyd yn ddiweddar hefyd am lain o dir yng ngolwg y môr â hawl cynllunio ar gyfer un tŷ arno, eto yn Abersoch, yn gwerthu am yn agos i chwarter miliwn.

Un arwydd o faint y mewnlfriad i'r ardal yw pa mor brysur yw'r Uned Arbennig i Ddysgwyr sydd yn Ysgol Llanybi. Pan ddaw plant sy'n ddi-Gymraeg i ysgolion ardal Dwyfor, gall penaethiaid yr ysgolion eu cyfeirio i'r uned am dymor er mwyn cael cwrs carlam i ddysgu'r Gymraeg. Dros y blynyddoedd diwethaf mae'r uned wedi bod yn brysur, ond yn anaml yn llawn. Ers Medi llynedd fodd bynnag, mae wedi

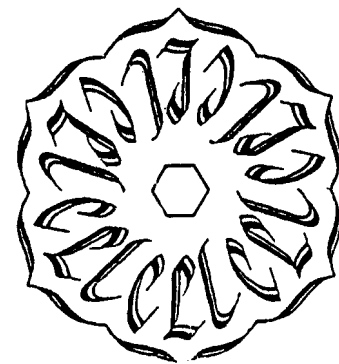
bod yn llawn ac mae rhestr aros ar gyfer y tymor nesaf.

Mae'r Cyngorydd Seimon Glyn, sy'n gyn-gadeirydd Pwyllgor Tai Cyngor Gwynedd yn bryderus am y sefyllfa.

'Mae'r mewnlfriad yn ei ôl yn sicr,' meddai. 'Mae o'n llifo yn hytrach na diferu y dyddia' yma, ac mae hynny'n saff o gael effaith ar brisiau tai. Fel arfer mae prisiau tai yn adlewyrchu cyflwr yr economi leol, ond yma, er bod yr economi gyda'r gwana' mae'r ardal ymhlith y pump uchaf yng Nghymru o ran prisiau tai. Mae mwy o dai ar werth na sydd eu hangen yn lleol.'

Mae Seimon Glyn yn gobeithio y bydd Cyngor Gwynedd mewn sefyllfa i ddylanwadu ar y sefyllfa o eleni ymlaen. Ers dechrau'r flwyddyn, y cyngorau sir yn hytrach na'r cwango Tai Cymru sy'n gyfrifol am lunio strategaeth tai. 'Rydwn i'n awyddus i weld strategaeth newydd y cyngor yn adlewyrchu'r galw lleol am dai a'n bod ni'n tynhau'r diffiniad o pwy sy'n berson lleol,' meddai.

Mae Llanw Llŷn wedi ennill gwobr trwy Gystadleuaeth Cwlwm Llŷn fydd yn ei alluogi i gynhyrchu Blwyddiadur ar gyfer ardal Llŷn. Bydd y blwyddiadur, fydd ar ffurf poster y gellir ei roi ar y wal, yn cael ei ddosbarthu am ddim yn rhifyn mis Ionawr ac yn rhoi sylw i bob digwyddiad lleol yn ystod 200 1. Bydd cyfle i roi sylw i chwaraeon, eisteddfodau, sioeau, gwyliau drama, cyfarfodydd pregethu ac ati yn y blwyddiadur — y cyfan fydd yn rhaid ei wneud fydd gyrru'r manylion i un 0 ysgrifenyddion y Llanw. Bydd manylion pellach yn rhifyn mis Medi.

Darlith Flynyddol Llŷn gan Emlyn Richards

Nôl ym mis Tachwedd 1999 traddodwyd Darlith Flynyddol Llŷn yn Ysgol Botwnnog. Dyma ddarlith olaf y ganrif a draddodwyd gan un o hogia Llŷn, sef Emlyn Richards, Cemais. Ceir ynddi hanesion diddorol sefydlu 'Cymdeithas Amaethyddol' yn Llŷn ond, fel y Traction cynta, aeth i'r wal; hanes Dr. Jôs a Jennie Ty'r Ysgol; John Parri'r Cariwr a Ianto Soch y bardd. Mae'r ddarlith bellach wedi'i chyhoeddi ac ar gael yn siop Llên Llŷn, Pwllheli.

Pen Llŷn ar y We

Yn ystod yr wythnosau nesaf bydd safle yn cael ei lansio ar y we ar gyfer pobol Llŷn. Bwriad Seimon Jones, Tŷ Capel Pen-y-graig, Llangwnnadr, sydd wedi ffurfio cwmni **penllŷn.com**, yw cael un safle sy'n cynrychioli'r ardal i gyd.

'Nod y safle,' yn ôl Seimon, 'ydi cael cymaint o bobol a mudiadau at ei gilydd. Mae'n cael ei rhedeg gan bobol leol er mwyn pobol leol ac mae'n agored i bawb. Roeddwn i wedi teimlo ers tipyn nad oedd cyrff fel Y Bwrdd Cmeso a'r Cyngor Sir yn gneud digon yn y cyfeiriad yma, felly rydw i wedi penderfynu ei neud o fy hun.'

Yn barod mae Seimon Jones wedi cysylltu efo'r Cyngorau Cymuned sy wedi bod yn gefnogol i'r syniad. Mae cyfle i bob busnes, mudiad, cymdeithas neu unigolyn sydd â chyfeiriad e-bost neu safle ar y we i roi eu cyfeiriad yn rhad ac am ddim ar gyfeiriadur **penllŷn.com**. Mae'r cwmni hefyd yn cynnig gwasanaeth darparu safleoedd newydd i'r rhai sy'n bwriadu cael eu safle eu hunain.

0 fis Medi ymlaen, trwy gysylltu â **penllŷn.com** bydd yn bosibl darllen Ilanw Llŷn ar y we. Bydd tudalennau o'r papur yn cael eu postio ar safle'r Llanw — cewch fwy o fanylion yn rhifyn mis Medi.

Mae'n bosibl i bwy bynnag sydd eisiau mwy o wybodaeth gysylltu â Seimon Jones trwy yrru e-bost i **seimon@penllŷn.com** neu drwy ffonio Tudweiliog 770468.

Ffarwelio

Fel y gwelwn wrth ddarllen y golofn lythyrau yn y rhifyn hwn y mae dau o hoelion wyth y Llanw, sef Beti Hughes, colofnydd Bwlchtocyn, Cilan a Sam Bach ers rhai blynyddoedd, a Glyn Roberts, colofnydd pryfoclyd Pwllheli, yntau hefyd yn y gwaith ers amser maith, yn gorffen hel newyddion.

Gyda chwithdod yr ydym yn ffarwelio â hwy a mawr yw ein diolch am eu cyfraniadau drwy'r blynyddoedd. Ond, wrth ffarwelio, hefyd y mae'n rhaid cael rhywun i sefyll yn y bwlc (chwedl Glyn) a dod i'r adwy i hel newyddion i'r Llanw yn y ddwy ardal. Os oes diddordeb, cysylltwch ag Elen Williams (760473) neu Mai Scott (720846).

Hefyd yn rhoi'r gorau iddi y mae Nellie Jones (Anti Nel) a fu yng ngofal 'Tudalen y Plant' am rai blynyddoedd. Diolch yn fawr iddi hithau a phob lwc i Marian Santin sydd wedi cymryd yr awenau.

Pwyllgor Llanw Llŷn

Gwireddu Breuddwyd

Mrs Elisabeth Roberts gyda naw o'i chyn-ddisgyblion sydd bellach yn aelodau o griw bad achub Porthdinllaen.

Ddiwedd yr wythnos hon bydd Mrs Elisabeth Roberts yn ymdeol ar ôl yn agos i 29 mlynedd fel Prifathrawes Ysgol Morfa Nefyn. Ychydig yn ôl, trefnodd rhieni a chyn-ddisgyblion yr ysgol (mae Mrs Roberts ei hun yn gyn-ddisgybl) ddiwmod i'w gofio iddi. Daeth y cogydd Dudley i'r ysgol i baratoi pryd o fwyd tra'r aeth criw bad achub Porthdinllaen â hi am drip o amgylch y bae. 'Mae'r daith ar y bad achub wedi gwireddu breuddwyd i mi,' meddai. 'Roedd o'n ddiwmod arbennig iawn a rydw i'n ddiolchgar iawn i bawb fu'n trefnu.'